

УДК 657.633.001

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕТА, АНАЛИЗА И АУДИТА ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

*М. К. Терещенко, к. э. н., ГВУЗ «Национальный горный университет»,
Tereshenko_mk@ukr.net*

Методология исследования. Методологическую основу работы составляют: диалектический метод познания, методы и приемы статистического, экономического, финансового анализа; законодательные и нормативные документы, регулирующие учет дебиторской задолженности предприятия, работы ученых и опыт практиков.

Результаты. Управление дебиторской задолженностью на предприятии включает процесс планирования в качестве обязательного элемента. При планировании дебиторской задолженности исходными показателями является срок, на который покупателям предоставляется кредит, а также размер процента за кредитование.

Указано, что для улучшения эффективности управления дебиторской задолженностью необходимо осуществлять классификацию дебиторов по определенным категориям и устанавливать отдельные процентные ставки для каждой категории дебитора. Для ускорения обращения дебиторской задолженности целесообразно применять факторинг, а для усовершенствования управленческого учета – автоматизировать базу дебиторской задолженности участников расчетов. С целью усовершенствования внутреннего аудита доведена необходимость создания на предприятии специальной службы для взаимных проверок отделов бухгалтерии, сбыта и снабжения.

Новизна. Для осуществления анализа дебиторской задолженности предложено использование показателя ИРдз, характеризующего прогрессивность обращения дебиторской задолженности, а также показателя Кп, отражающего спрос на произведенную продукцию со стороны рынков сбыта. Преимущества предложенных показателей заключаются в простоте их вычисления, так как составляющими предложенных формул являются те экономические показатели работы предприятия, которые в абсолютном виде наглядно отражают его фактическое финансовое состояние. Расчетные ж

значения этих показателей демонстрируют относительное финансовое состояние работы предприятия.

Практическая значимость. Предложенные меры помогут ускорить обращение дебиторской задолженности предприятия, от непосредственно зависит прибыль предприятия, выплаты заработной платы, возможность погашения кредиторской задолженности, формирование благоприятных финансовых условий для модернизации и технического обслуживания производственных мощностей, масштабы закупки сырья и материалов для дальнейшего развития производства.

Ключевые слова: аудит, аудиторское заключение, дебиторская задолженность, кредиторская задолженность, учет, факторинг, финансовый анализ.

Литература

1. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник [для студентів «Облік і аудит» вищих навчальних закладів]. / [Бутинець Ф. Ф., Усач Б. Ф., Виговська Н. Г., Петренко Н. І.]; За ред. Ф. Ф. Бутиця. – Житомир: ПП «Рута», 2007. – 726 с.

Bukhgalterskiy finansoviy oblik [Accountant financial accounts]: Pidruchnik [dlya studentiv «Oblik i audyt» vyshchikh navchalnykh zakladiv]. [Butynets F. F., Usach B. F., Vygovska N. G., Petrenko N. I.]; Za red. F. F. Butyntsya. – Zhytomyr: PP «Ruta», 2007. – 726 p.

2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: Аналіз стану та перспективи розвитку / С. Ф. Голов. Міжнародний ін-т менеджменту (МІМ-Київ). – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.

Golov S. F. *Bukhgalterskiy oblik v Ukraini: Analiz stanu i perspektyvy rozvytku* [Accountant accounts in Ukraine: Analysis of the status and prospects of development] / S. F. Golov. Mizhnarodniy in-t menedzhmenty. – K. : Centr uchbovoyi literatury, 2007. – 522 p.

3. Гарасим П. М. Курс фінансового обліку: навч. посіб. / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – К. : Знання, 2007. – 566 с.

Garasym P. M. *Kurs finansovogo obliku* [Course Financial Accounting]: navch. pos. / P. M. Garasym, G. P. Zhuravel, P. Ya. Khomin. – K. : Znannya, 2007. – 566 p.

4. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку / Н. М. Малюга. Житомирський держ. технологічний ун-т. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – 548 с.

Malyuga N. M. *Bukhgalterskiy oblik v Ukraini: teoriya i metodologiya, perspektyvy rozvytku* [Accounting in Ukraine: Theory and Methodology, prospects]. / N. M. Malyuga. – Zhytomyr: ZhDTU, 2005. – 548 p.

5. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2004. – 411 с.

Sopko V. V. *Organizatsiya bukhgalterskogo obliky, ekonomichnogo kontrolyu ta analizu* [Organization of accounting, economic control and analysis]: Pidruchnik / V. V. Sopko, V. P. Zavgorodniy. – K. : KNEY, 2004. – 411 p.

6. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV. – WEB-сайт [Електрон. Ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

Pro bukhgalterskiy oblik i finansovu zvitnist v Ukrayini: Zakon Ukrayiny № 996-XIV. [About Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine № 996-XIV.]. – WEB-sayt [Elektron. Resurs]. – Rezhim dostupu: URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237, зі змінами і доповненнями. – WEB-сайт [Електрон. Ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

Polozhennya (standart) bukhgalterskogo obliky 10 «Debitorska zaborgovanist» [Regulations (standards) 10 «Receivables»], zatverdzheniy nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny vid 08.10.1999 r. № 237, zi zminamy i dopovnenyamy. – WEB-sayt [Elektron. Resurs]. – Rezhim dostupu: URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, зі змінами і доповненнями. – WEB-сайт [Електрон. Ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

Polozhennya (standart) bukhgalterskogo obliky 21 «Vpliv zmin valyutnykh kursiv»[Regulations (standards) 21 «The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates»], zatverdzheniy nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny vid 10.08.2000 r. № 193, zi zminamy i dopovnenyamy. – WEB-sayt [Elektron. Resurs]. – Rezhim dostupu: URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

9. Цивільний кодекс України. – WEB-сайт [Електрон. Ресурс]. – Режим доступу: URL: http://kodeksy.com.ua/tsivil_nij_kodeks_ukraini/statja-1077.htm.

Tsivilniy kodeks Ukrayiny [The Civil Code of Ukraine.].

. – WEB-sayt [Elektron. Resurs]. – Rezhim dostupu: URL: http://kodeksy.com.ua/tsivil_nij_kodeks_ukraini/statja-1077.htm.

10. Івахненко С. В. Упровадження програмного забезпечення обліку та контролю : потенційні переваги та реальні проблеми / С. В. Івахненко. Бухгалтерський облік і аудит – 2007, № 2, С. 56–62.

Ivahnenkov S. V. Uprovadzhennya programnogo zabezpechennya obliky ta kontrolyu: potentsiyni perevagy ta realni problemy [The introduction of software for accounting and control: potential benefits and real problems]. / S. V. Ivahnenkov. Bukhgalterskiy oblik i audyt – 2007, № 2, P.56–62.

11. Кузнецова С. А. Бухгалтерський облік в системі формування управлінської інформації: методологія та практика: монографія / С. А. Кузнецова. Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. – Мелітополь : Таврійський держ. агротехнол. ун-т, 2007. – 296 с.

Kuznetsova S. A. Bukhgalterskiy oblik v systemi formuvannya upravlinskoyi informatsiyi: metodologiya ta praktyka [Accounting in the system of management information: Methodology and Practice: monografiya / S. A. Kuznetsova. – Melitopol : Tavriyskiy derzh. agrotekhnolog. un-t, 2007. – 296 p.